

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון נ"ב - פרשת ויחי תשפ"ה

תוכל להתגבר עליהן, ולכן 'ישתחוו לך פני אביר' ויכירו שלא היה שום חיסרון ופגם במעשה תמר.

'גור אריה יהודה', יהודה משול לאריה שלא עוזב את טרפו - 'פרע רבץ פאריה וכלביא מי יקימנו'. ולכן 'לא יסור שבט מיהודה ומחקה מפין רגליו', שכח המלכות לא יפסק מיהודה בגלל מעשה תמר, שכולו היה בשביל 'עד כי יבא שילה', להביא את נשמת מלך המשיח.

יום ראשון

מעלת יהודה - במעשה בועז

אתמול דיברנו על מעלת יהודה שלא חטא כלל במעשה תמר, היום נראה עוד ראייה לזה, שלא היה שום פגם במעשה ההוא.

הגמרא במסכת סנהדרין (יט): אומרת: אמר רבי יוחנן, תוקפו של יוסף ענוותנותו של בועז.

אחד האנשים שעמדו בניסיון הקשה ביותר, הוא בועז, בועז ישן בלילה בגורן, ולפתע באה עליו רות המואביה בעצת חמותה נעמי להציע לו שיתחתן איתה ויקים ממנה את מלכות בית יהודה. באותו זמן היצר הרע ניסה לפתות את בועז לדבר עבירה, עד כדי כך שבועז היה צריך להישבע ליצרו שלא יגע ברות עד שישא אותה בחופה וקידושין כדת משה וישראל.

האר"י הקדוש כותב שההתגברות של היצר בזמן ההוא לא היתה פשוטה, היצר הרע ידע שאם בועז יעמוד בניסיון, תצא ממנו מלכות בית דוד, שממנה יולד מלך המשיח שעתיד לבטל לגמרי את כל כוחות הסטרא אחרא ויצר הרע, ולכן הוא התגבר אז בכל כוחו.

ממשיך האריז"ל, שלבועז לא היה מספיק כח לעמוד אז נגד היצר הרע, כי מי יכול לעמוד כנגד היצר הרע כאשר הוא משקיע את כל הכוחות שלו, ולכן

תיבות 'מומר אישה דם', 'מומר' זה עבודה זרה, 'אישה' זה גילוי עריות, ו'דם' זה שפיכות דמים, שכל אלו תוקנו על ידי יעקב כאמור.

יום ראשון

מעלת יהודה - במעשה תמר

ידוע שבשעת חטא אדם הראשון נפלו לתוך הקליפות ניצוצות קדושה רבים, וצריך לתקן אותם על ידי תורה מצוות ומעשים טובים.

מין 'אביר יעקב' מביא בספרו 'פיתוחי חותם' את דברי האר"י הקדוש, שיש ניצוצות גבוהות וקדושות מאד, שאי אפשר לברר אותן אפילו על ידי תורה ומצוות, בגלל שכוחות הקליפה לא מוכנות להוציא אותן מהשבי בגלל גודל מעלתן, והקליפות יודעות שאם הן יצאו לקדושה הן יביאו את כל העולם לתיקון השלם וכך הם יתבטלו.

אבל הקב"ה מסובב שהניצוצות והנשמות האלו גם כן יצאו משלטון הקליפה, על ידי שהם נולדות להורים לא ראויים שכל מעשיהם טומאה, או ממעשה שנראה אסור, וכך חושבת הקליפה שגם אם הנשמה הזאת תצא, היא לא תצליח להאיר. כך היה עם נשמת אברהם שבאה מתרח, וכך גם היה עם נשמות דוד המלך ומלך המשיח שיצאו מיהודה ותמר במעשה שנראה אסור.

מחדש רבינו 'אביר יעקב' שאת זה רצה יעקב אבינו לספר לשבטים לפני מותו, שלא יחשבו שיהודה חטא במעשה תמר, אלא שידעו שזה היה ברוח הקודש, בשביל שהקליפות לא יתנגדו להוצאת נשמות דוד המלך ומלך המשיח, וכך אמר יעקב:

'יהודה אמת', בשם 'יהודה' יש את שם הוי"ה, ולכן 'יודוך אחיך' ויכירו שאין בך שום פגם, 'ידך בערף אבירי', אלו הקליפות שמקשות עורף לקב"ה, ואתה

יום ראשון

'פרשה סתומה'

פרשת ויחי נקראת 'פרשה סתומה', בין כל סוף פרשה לתחילת פרשה בחמישים ושלוש הפרשיות שבספר התורה יש הפסק, יש רווח של לפחות תשע אותיות, אבל בין סוף פרשת 'ויגש' שמסתיימת במילה 'מאד', לבין תחילת פרשת 'ויחי' שפותחת במילים 'ויחי יעקב' - אין הפסקה מיוחדת.

מסביר זאת מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', שלא סתם נסמכו הפרשיות ללא ריוח מיוחד, יש שייכות מיוחדת בין המילה 'מאד' לבין המילים 'ויחי יעקב'.

בזוהר הקדוש מובא שהאבות הקדושים תיקנו את חטא אדם הראשון, שהיו בו שלושה חלקים: 'גילוי עריות שפיכות דמים ועבודה זרה'.

כל אחד מהאבות תיקן חלק אחר, אברהם אבינו תיקן את פגם עבודה זרה, על ידי ששבר את הצלמים של אביו תרח, מסר את נפשו למות על קידוש ה' באור כשדים, והפיץ בעולם את יחוד ה'. יצחק תיקן את החלק של שפיכות דמים, על ידי שמסר את נפשו למות בניסיון העקידה.

ויעקב תיקן את החלק של גילוי עריות, על ידי שהתחתן עם האימהות הקדושות, וכן נוסף לו הכח של יוסף הצדיק כאשר עמד בניסיון של אשת פוטיפר.

יעקב אבינו היה זה שסיים את התיקון של חטא אדם הראשון, ולכן נקרא כאילו שהוא תיקן הכל, שהרי אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה, וזה הרמז בסמיכות המילה 'מאד' ל'ויחי יעקב', 'מאד' אותיות 'אדם', רמז לחטא אדם הראשון שתוקן, ועל ידי זה 'ויחי' אדם הראשון קיבל חיות מיוחדת ונצחית, וכל זה נהיה על ידי 'יעקב'.

עוד רמז יש במילה 'מאד', שהיא ראשי

שלחו לבעז סיוע מהשמים, שהתעברה אצלו באותו זמן נשמת זקנו יהודה, וכך הוא הצליח לגבור עליו.

מוסיף מרן 'אביר יעקב' בספרו פיתוחי חותם, שזה הרמז בדברי יעקב ליהודה 'עירו ולשרקה בני אתנו', ראשי התיבות של הפסוק הזה 'עוב'א, כגימטריא של 'בעז' [בכתיב חסר] (79).

ומזה גם לומדים, אומר רבינו 'אביר יעקב', שלא היה ביהודה שום פגם ומכשול במעשה תמר, שאם חלילה היה בו פגם, איך היתה יכולה להועיל זכותו לבעז בניסיון דומה. ומזה נוכל ללמוד שוב, שכל מעשי השבטים היו קודש, והכל היה לשם שמים.

יום ראשון

היום אם בקולו תשמעו

לפני כמעט אלפיים שנה נחרב בית המקדש השני, ומאז בני ישראל קשה ונוראה שלא מפסיקה, בני ישראל מתפללים ומבקשים לגאולה, אבל היא עדיין לא הגיעה.

הגמרא במסכת סנהדרין (צ.ח). מספרת שרבי יהושע בן לוי פגש את המשיח ושאל אותו 'לאימת אתי מר' - [מתית אתה מגיע]. ענה לו המשיח, 'היום'. יום למחרת פגש רבי יהושע בן לוי את אליהו הנביא ואמר לו שהמשיח ח"ו שיקר עליו, הוא אמר לו שהוא יגיע היום, וכבר עבר אותו יום והוא עדיין לא בא. אמר לו אליהו הנביא, המשיח לא התכוין שהוא יגיע היום, אלא הוא התכוין לפסוק בתהלים (צה ז) 'היום אם בקולו תשמעו', שכאשר ישראל יעשו תשובה - הוא יגיע.

כותב על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', שבגלל שהגאולה תלויה בבני ישראל אם הם יעשו תשובה, כל עוד שהם לא עושים תשובה הקב"ה נמצא בחרון אף עליהם, הקב"ה רוצה לגאול את ישראל כל רגע, רק הוא לא יכול בגלל שהם עדיין לא עשו תשובה. אבל אפשר לשנות את זה בשניה אחת - על ידי תשובה.

וזה הרמז במה שאמר יעקב אבינו ליהודה שממנו יצא מלך המשיח, 'חֲכִילִי עֵינַיִם מֵיָיִן וְלֶבֶן שְׁנַיִם מִחֶלְבֵי, אֲפִילוֹ אִם אַתֶּם רוֹאִים שֶׁחֲכִילִי עֵינַיִם מֵיָיִן, שֶׁהֵעֵינַיִם שֶׁל הַקַּב"ה כְּבִיכּוֹל

אדומים מרוב כעס וחרון על ישראל, אל תתייאשו, וְלֶבֶן שְׁנַיִם מִחֶלְבֵי' ברגע שתעשו תשובה כל העבירות יתלבנו כמו חלב, ותבוא הגאולה השלימה.

את אומרת שגם אם מידת הדין מתוחה על בני ישראל היא יכולה בשניה להתהפך לרחמים על ידי התשובה, וכמו שאמר הנביא מלאכי 'שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם', באותה שניה שאתם תשובו אלי בתשובה, אני ישוב אליכם ויגאל אותכם.

יום ראשון

אמונה בישיבת בית הכנסת

גדולה מאד מעלת הישיבה בבתי הכנסת, כמו שאומרים בתחילת תפילת שחרית 'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, אשרינו שאנו משכימים ומעריבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות'.

וכמו שבעולם הזה יש בתי כנסת ובתי מדרש, כך בעולם העליון יש בתי כנסת ובתי מדרש, ומי שיושב בהם בעולם הזה יזכה לשבת בהם גם בעולם העליון. מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מוסיף ומדגיש, שמי שכל הזמן לחוץ על פרנסה שלו, והוא בטוח שעל ידי הישיבה בבית הכנסת הוא מפסיד פרנסה ועבודה, לא מסוגל לשבת הרבה בבית הכנסת, וכך הוא מפסיד את המעלה הזו.

וגם אם הוא כופה את עצמו בכח לשבת שם, זו לא 'ישיבת בית הכנסת' שבעבודה יזכה לישיבה בעולם העליון, אלא בבית הכנסת צריך לשבת בשמחה ובנחת, ולהודות על הזכות הגדולה שנמצאים בבית ה', ולא להיות חלילה בתחושה של הפסד או פספוס.

לכן מי שרוצה לשבת בבית הכנסת מתוך שמחה ורוגע צריך להחזיר בעצמו 'אמונה', לדעת ש'לי הכסף ולי הזהב אמר ה', ולהכיר באמת שכל מה שאנחנו עושים עבור פרנסה - זו רק השתדלות, אבל את הכסף עצמו הקב"ה יביא בדרכים שלו, ולא יכול להיות שאדם יפסיד מזה שהוא יושב בבית הכנסת.

וזה הרמז בפסוק: 'זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשָּׁפֵן, וְהוּא לְחוּף אֲנִית, וַיִּרְכְּתוּ עַל צִידוֹ, זְבוּלוֹן עֵסֶק לְפִרְנָסְתוֹ, וְהוּא לֹא הִיָּה כִּישָׁשְׁכָר שֶׁלְמַד תּוֹרָה כֹּל הַיּוֹם, אֲבָל גַּם הוּא לֹא מִנַּע אֶת עֲצֻמוֹ מִיְשִׁיבַת בֵּית

הכנסת, 'זְבוּלוֹן' זה לשון 'זבול' שזה גן עדן, ומי שרוצה לזכות לזה צריך לְחוּף יַמִּים יִשָּׁפֵן, לשבת בבית הכנסת ששם 'ים החכמה' ולא ידאג לפרנסתו, שהרי 'וְהוּא לְחוּף אֲנִית' שבטוח שפרנסתו תגיע אליו מרחוק אם וַיִּרְכְּתוּ הסמיכה שלו, תהיה 'עַל צִידוֹ, צִידוֹ' גימטרייה א-להים חיים'.

יום ראשון

יששכר - פעמיים שכר

השם 'יששכר' נכתב בתורה 'יו"ד שי"ן שי"ן כ"ף רי"ש', האות שי"ן כתובה פעמיים ברצף, אבל כאשר קוראים את השם הזה, לא מבטאים את האות שי"ן פעמיים אלא רק פעם אחת, 'יו"ד שי"ן כ"ף רי"ש' - 'ישכר'.

מסביר זאת בטוב טעם מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', שידוע שיששכר וזבולון עשו הסכם שותפות ביניהם, וזבולון יצא לחוף ימים ויעסוק במסחר ויחלק את כל הרווחים שלו חצי חצי, חצי לו וחצי ליששכר, ויששכר ישב בבית המדרש וילמד תורה כל היום, וגם כן יחלק את שכר לימוד התורה שלו חצי חצי, חצי לו וחצי לזבולון, וכך יש גם לזבולון חלק בשכר לימוד התורה של יששכר, בגלל שהוא מחזיק אותו, כי לולי זבולון, יששכר לא היה יכול ללמוד תורה כל היום.

וכמו שדורשים חז"ל במדרש על הפסוק 'עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכְּיָהּ מֵאֲשֵׁר, עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ' זה שבט יששכר, 'ותמכיה מאשר' זה שבט זבולון, ועד היום נקרא ההסכם הזה בין לומדי התורה ובין מי שמחזיק אותם 'הסכם יששכר וזבולון', שגם מי שלא יכול לעסוק בתורה, אם הוא מחזיק בלומדי התורה, הוא מקבל שכר כאילו הוא גם למד תורה.

וזה הסיבה לאות שי"ן הנוספת בשם 'יששכר', שנכתבת אבל לא נאמרת, שי"ן זה 'שכר', ויש אצל יששכר שני חלקים של שכר, חלק אחד לו, וחלק אחד לזבולון שתומך בו, ולכן זה נכתב בשם יששכר אבל לא נקרא, בגלל שהשכר השני אמנם מגיע מכח לימוד התורה שלו, אבל זה לא שייך לו, אלא לזבולון שתומך ומחזיק את לומדי התורה, והיא רק נמצאת כמו פיקדון אצל יששכר עד שיתמוך בו זבולון.

